

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: ~~EGY~~ HÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY HÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

A kormány programja

Tisza István gróf az 1914. év feladatairól

A munkapárt tisztelgése a miniszterelnöknél

Budapest, 1914. január 1.

(A parlamenti rend.)

Az országgyűlési nemzeti munkapárt ma délelőtt tizenegy órakor tisztelgett a miniszterelnökségen Tisza István gróf miniszterelnöknél, akinek ujesztendői megnyilatkozását az egész politikai világ igen nagy érdeklődéssel várta. A munkapárt szintén nagy érdeklődést tanúsított a miniszterelnök üdvözlése iránt. Pont tizenegy óra volt, amikor az üdvözlésre egybesereglettek között a nagyterem ájtájában megjelent Tisza István gróf miniszterelnök a kormány tagjaitól kísérvé. A munkapárt dörgő éljenzéssel fogadta vezérét, akihez a zaj lecsillapultával Beöthy László volt kereskedelemügyi miniszter intézet üdvözlő beszédet, amelyet jelen voltak hosszantartó tappsal kísérték.

Tisza István gróf miniszterelnök hosszan válaszolt az üdvözlésre. Nagyszabású beszéde programja egy politikai jövőnek, amely telve van hasznos munkálkodás magyaranyu terveivel. A párt nagy lelkesedéssel, elragadtatással hallgatta vezérének nagyjelentőségű kinyilatkoztatásait, amelyek megnyugtatták az ország népét is, hogy a parlament és kormány az ország javán munkálkodik.

Tisza István gróf válasza a következő volt:

Tisza István beszéde.

— Tisztelt barátaim! Az évforduló alkalmával nemcsak előre kell pillantanunk, hanem hátrafelé is kell tekintenünk. Ha hátra nézünk, hálát és reményt is érzünk az isteni gondviselés iránt, ha a határainkon megváltozott világot nézzük, hogy hazánk egéről a sötét fellegek elvonultak és így nemzetünk céljait és ezzel kapcsolatban a monarchia nagyhatalmi helyzetét békés eszközökkel munkálhatjuk. Itthon is találunk hasonló öröndetes jelenségeket. Kónstatálhatjuk, hogy az utolsó két esztendőben, igazán a legutolsó pillanatban sikerült azokat a törvényalkotásokat keresztülvinni, amelyek az ország és a monarchia védképességét biztosítják. Sikerült a jelen kor legnagyobb problémáját, a választójogot is oly módon megoldani, amely ezt a kérdést közmegegyezésre hosszú időre elintézte.

A legközelebbi választás, amelynek időpontja gyorsan közeledik, remélhetőleg már ezen az új alapon fog megtörténni és reményem szerint meg fogja hozni a jogkiterjesztés kívánt üdvös hatását. Persze ezzel a reformmal nem állítottuk fel egy végső határát a jogkiterjesztésnek, hiszen botorság volna elképzelni, hogy a fejlődést meg lehet állítani. Kislelkűség, sivárlelkűség volna elébe állni a folytonos fejlődésnek. A mi feladatunk az volt, hogy a társadalmi fejlődést megegyeztessük a nemzet érdekeivel, hogy lépést tartunk a haladó demokrácia természetes fejlődésével.

Ezenfelül remélem, hogy nemcsak momentán állítottuk helyre a parlament rendjét és akcióképességét, adja Isten, hogy örökre tettük légyen lehetetlenné azokat a körülményeket, amelyek az enyészett felé sodorták a magyar parlamentet. Hogy ha semmit sem tettem volna életemben, ami szolgálatot jelent a köznek, egymagában az a gondolat, hogy közreműködtem a parlament betegségének a kiirtásában: ez a gondolat egyedül megnyugtatta a felől, hogy nem éltem hiába. (Viharos taps és éljenzés.) A parlament munkaképességét és akciószabadságát immár törvény és házszabályok biztosítják. Meg vannak a keretek, csak olyan képviselőház kell, amelynek tagjai be tudják tölteni ezeket a kereteket, akiknek lesz erejük és bátorságuk, hogy a rend eszközeit igénybe vegyék. Hiszem, hogy a nemzet mindig ilyen képviselőházat fog választani.

Ma még nem álltak helyre teljesen a normális állapotok. Ma még a képviselőház jelentékeny része vonakodik beilleszkedni a rendbe, a törvényes konzekvenciákat levonni magára nézve. Ez a körülmény kétségtelenül megvan még a parlamentben, de nem létezik a nemzetben. Elégületlenségük és tiltakozásuk csak az ő kis szűk körükre szorítkozik. — A nagy nemzeti közvélemény ellenzéki részének hangulatával nincsen összhangban. Hogy ez így van, azt igen sok jelenség mutatja. — Elég egyet fölhozni. Azt, hogy ez a tény indította őket a saját álláspontjuk eltolására és megváltoztatására. Egy évvel ezelőtt még azon az állásponton voltak, hogy lehetetlen másért bemenniük a Háza, mint hogy ott botrányokat idézzenek elő és kitalásokat provokáljanak. Jött a választójog, amelyet nagy veszedelemnek hirdettek. Jöttek az új házszabályok, amelyek szerintiük megfojtják a szólásszabadságot. De ők nem vettek részt ezek tárgyalásában, megmaradtak a parlamenti sztrájk álláspontján.

És mit látunk ma? Ma, igaz, nem vesznek részt a normális munkában, de bejárnak a Háza, nem botrányt csinálni, hanem parlamenti vitatkozásban való részvétel céljából. Azt mondják, csak oly javaslatoknál jelennek meg, amelyek veszedelmet jelentenek az alkotmányra. Ezzel az álláspontjukkal részletesen kívánok foglalkozni azért, hogy e hibrid állapotból való kibontakozást elősegíthessem. Tehát megjelennek a képviselőházban és örömmel konstatalom, hogy alávetik magukat a házszabályoknak, alávetik magukat a többség és az elnök házszabályszerű jogainak.

(Az ellenzék taktikája.)

Beszélnék, de nem vesznek részt a szavazásban. Feliratkoznak, felszólalnak, de nem beszélnek akkor, ha a Ház engedelméből tehetnék. Az összeférhetetlenségi állandó bizottság tagjai leteszik az esküt, ugyanaznap az ítélő zsűri tagjai nem teszik le az esküt. Nem tudom megérteni, hogy az egyik eskümiért függ össze az alkotmány szűzi tisztelével és miért nem függ össze a másik. —

(Hosszantartó nagy derültség.) Egyik nap részt vesznek a napirendi vitában, másik nap a napirendi vitában való részvétel már árulás volna. (Élénk derültség.)

Eljárásukban a konzekvenciát lehetetlen megtalálni. Azt mondják, egyes vészes javaslatoknál megjelennek az alkotmány megmentése végett. Egyik általam is tisztelt vezérégyéniségük az esküdtészi javaslat tárgyalásakor hivatalos határozatot olvasott föl arról, hogy megjelennek és részt vesznek az esküdtészi javaslat tárgyalásán, mert nagy veszélyt kell elhárítaniok. Azután Benedek János és Bródy Ernő mondtak egy-egy beszédet és ők eltávoztak. Ugy látszik, az volt a meggyőződésük, hogy e két beszéddel meg volt mentve a haza. (Hosszantartó élénk derültség.)

És ott van a főrendiház. A főrendiházban elnöki erőszak nincs és mégis a jelenlegi kormány bemutatkozása óta a főrendiházban nem vették fel a harcot, holott főrendi delegátusok élesen harcoltak a delegációban a szerintiük jogtalanul alkalmazott erőszak és parlamenti őrsg ellen. (Élénk derültség.)

— Mindezekből konstatalom, hogy a maguk nagyon hibás, de teljességgel konzekvens eredeti álláspontjukról letértek és átmentek egy kevésbé hibás, de teljességgel következetlen és tarthatatlan álláspontra. Mi azt reméljük, hogy végre belátják tévedéseiket és teljesen fölhagynak tarthatatlan extravaganciáikkal. (Zajos éljenzés és taps.)

(Békejobb.)

A mi szerepünk ezzel szemben természetes, mert kötelességünk nem lehet az, hogy az ő kötelességüket teljesítsük. Nem ragadtatjuk magunkat semmi heveskedésre, nélkülük is teljesítjük kötelességeinket, de ha egyszer velünk akarnak dolgozni, lojálisnak várjuk őket. A teljesen normális állapotok helyreállítása szempontjából szívesen veszek minden lépést és azt hiszem, ebben a kérdésben helyesléssel találkozom.

(A hadsereg.)

A jelenlegi külpolitikai helyzet mellett jogosult a remény, hogy a hadseregnél újabb erőkiemlésekre nem lesz szükségünk. A jövő esztendő hivatása, hogy harcképessé és lehetőleg a meglévő keretekben olyanná tegyünk a hadsereget, amely fokozza diplomáciánk akcióképességét, mert a mi békénket semmi sem fenyegetné jobban, mint ha a hadseregbe vetett bizalmunk megrendülne.

(A horvátok s a románok.)

Ami a Horvát-Szlavonországgal folytatott tárgyalásainkat illeti, azok a jelenségek, melyek legutóbb lejátszódtak, csak növelik bennem a reményt, hogy a mostani többség lehetővé fogja tenni a két ezeréves nemzet együttműködését. Azt hiszem, nem hiába nyújtottunk nekik baráti jobbot.

Ami a románokkal folytatott megbeszéléseinket illeti, még nem vagyok abban a helyzetben, hogy részleges fölvilágosítást adhatnék. Hosszu évtizedek surlódásairól és elkeserítő emlékeiről van szó, amelyeket nem lehet röviden meg nem történné tenni. A választókerületek új beosztásával kapcsolatban kijelenthetem, hogy mindig azon az állásponton voltam, hogy a magyar nemzeti eszmén nem szabad esorbát ejteni.

(Gazdasági erősödés.)

Másik fontos feladatunk az erőgyűjtés szempontjából a gazdasági fejlődés és itt ne-

ház viszonyok között a kormánynak elsősorban a takarékoskodás a főfeladata.

A kormányzati intézkedések egész sorozatára van szükség, hogy az ország keleti részében és az ipari gócpontokban mutatkozó inséget elhárítsuk. Új javaslatokkal fog előlépni a kormány a *visszabályozás* terén.

Ezenfelül meg kell mindent tenni az *ipari pangás* megszüntetésére, hogy tovább folyjanak a beruházások és építkezések. Itt is a legnagyobb nehézséget a pénzpiac helyzete állítja a kormány elé. De a javulás lehetőségének jelei már mutatkoznak és remélünk lehet, hogy a városok hitelt kereső szükségleteit ki tudjuk majd elégiteni.

Talán lehetséges lesz, hogy az árvíz és inség által megtámadott *erdélyi birtokostársadalmat* az összeroskadástól megmentjük. Ha a kormány egyszer már veszélybe döntötte Erdélyt az által, hogy az általános választójog áldásait elfordította róla, most másodszer is veszélybe fogja dönteni azzal, hogy beruházásokkal jön a segítségére. — (Mozgás és derültség.)

(A közigazgatás államosítása.)

A legfontosabb tennivaló a közigazgatás terén a *közigazgatás államosítása*. Nem érti, miként lehet az annyira megérett közszükségletet képező reform ellen kifogást tenni, hogy lehet az alkotmányvédelem fantomjától vezetettve a reformot perhorezskálni. Hiszen a vármegyék az ugynevezett nemzeti ellentállás végső idejében *kártyavárakként hulltak össze* és maga az ellentállás már végöráit élte, amikor a koalíció hirtelen megegyezett a kiálllyal.

A *közigazgatás reformjára* szükség van, mert a külső szolgálat sem lehet jó másként, mintha ott az állami szolgálatot bevezetik. — Biztosítani kell a közigazgatási tisztviselők számára a kellő előmenetelt, mert a központi kormány is csak így tudja azt a célját elérni, hogy a közigazgatást megjavítsa. A miniszteri tisztviselőknek is meg kell adni a hiányzó külső gyakorlatot.

Erősíteni kell a *közigazgatási bizottságban* a választott elemet, növelni a bizottság hatáskörét és létesíteni kell *járásbi bizottságokat*, amelyek az alsóbb fokon is megvalósítják az autonóm igazgatást.

(A munkásbiztosító reformja.)

Foglalkozni fog a kormány az ipari munkásosztály sorsával annyira összefüggő *munkásbiztosító pénztárak* tarthatatlan helyzetével. Ezt az alkotást én kezdetben sem helyes-

lyesltem. Egyrészt óriási terheket ró az érdekeltekre, másrészt pedig teljesen hiányzik belőle az állam felügyelete és beleszólása. — Nincs meg benne az önkormányzat létellenesége sem, mert az ügyeket egy minden felelősség nélküli bürokrácia intézi a saját hatáskörében. Ez a szervezet tehát az állami igazgatásnak és önkormányzatnak minden hátrányát egyesíti. (Derültség.) Legalább a legégetőbb bajokon segíteni kell. Ujabb helyesebb irányba kell terelni a munkásbiztosítást. (Zajos helyeslés.)

A kellő szakszervezetek felállításában látom a helyes önkormányzat megalkotását. — Én ebben a tekintetben optimista vagyok, nem ugyan azért, mintha a szocialista államok megvalósulásában hinnék, mert nézetem szerint a világtrendet a mai alapokon kell tovább fejleszteni, de azért, mert nem utópia az a hit, hogy a proletárság, illetve a munkásosztály fel fog emelkedni oda, hogy emberhez méltó ekzisztenciája lesz.

Beszédét azzal végezte, hogy egyben sohasem csalódott: abban a bizalomban, amelylyel a párt áldozatkészsége és hazafisága iránt viseltetett.

A párt zajosan megéljenezte Tisza István grófot, számosan hozzá siettek és kezet szorítottak vele.

Az ellenzék ujjeve.

Az ellenzéki pártok is újévi üdvözlésekkel keresték föl vezéreiket. Az egyesült függetlenségi nevében *Sághy Gyula* alelnök üdvözölte *Károlyi Mihály* grófot, aki hosszabb beszédben köszönte meg az üdvözlést, természetesen politikai kijelentéseket téve. Hangoztatta többek közt, hogy a *kibékülés Tisza István gróffal szerinte lehetetlen*. Azután küldöttség kereste föl *Justh Gyulát*, akit *Károlyi Mihály* gróf üdvözölt. *Justh* azt hangoztatta, hogy *békétárgyalásokat nem fog folytatni* s fölívta a párttagokat, hogy szervezzék a poigrárságot.

Justh Gyula után *Kossuth Ferenc* kereste föl a függetlenségi párt küldöttsége. — *Károlyi Mihály* gróf üdvözölő szavaira *Kossuth* Ferenc kiemelve a jelen politikai helyzet rendkívüliségét, azt felelte, hogy amennyire egészségi állapota engedi, ő is készségesen kiveszi a maga részét a küzdelemből.

Kossuth Ferencről *Apponyi Albert* grófhoz mentek a küldöttség tagjai. *Károlyi Mihály* gróf üdvözölte *Apponyi Albert* grófot, aki megköszönve az üdvözlést, hangsúlyozta a folytatandó intenzív harc szükségességét.

— Ne ígérjen tanár ur semmit. Teljesen fölösleges. A mumia a szobámban áll és mindig arra emlékeztet, hogy mennyire szükséges, hogy praktikusabb legyek, mint az apám volt.

— Ahogy akarja — válaszolt *Tögeny*. Talán meggondolja egy napon. Addig is látogasson meg sokszor, a feleségemmel beszélgethet a művészetről is, ami velem nem lehetséges.

Ez okozta azután, hogy a városban így beszéltek. A tanár szereti *Doreskin* mumiáját, és *Doreskin* szereti a tanár feleségét. Kicsérélhetnék, ez volna a legokosabb.

Ebben a pletykában volt egy szemernyi igazság. *József* és *Ilka* között valóban kezdődött valami.

A fiatal, szerencsétlen asszonynak, akit anyja valósággal eladott a tanárnak, pokoli élete volt a férje mellett.

Sok időbe telt, míg *Ilka* szenvedéseiről beszélni kezdett fiatal barátjának. A tanár fősvény, féltékeny, uralkodni vágyó és határtalanul goromba volt.

Lassankint eltűnt *Ilka* arcáról a leánykorabeli kedves mosoly és egy kőlárvához hasonlított. Senkisé tudta, hogy a lealacsonyítás minden fokát elszenvedte egészen a verésig és hogy félelmetes, megátkozott férjének a szemében csak egy pénzen vett rab-szolga volt.

Az asszony és a művész, akik eddig hallgattak még egymás előtt is érzelmiükről, most bevallották vonzalmukat. Egyikük sem képzelte, hogy vallomásukat és az ezt követő rövid összejöveteleiket a tanár kihallgatja.

Az országgyűlési néppárt az évforduló alkalmából táviratban üdvözölte elnökét, *Zichy Aladár* grófot Vajtán. A párt üdvözölő sürgönyére *Zichy Aladár* gróf szintén táviratban válaszolt.

Az országos alkotmánypárt nevében az ülesztendő alkalmából *Gál Sándor* alelnök üdvözölő levelet intézett *Andrássy Gyula* grófhhoz, a párt elnökéhez, aki Töketeresbestről küldött levelében köszönetet mondott a megemlékezésért és természetesen kitért a politikai helyzetre is.

A nemzetiségi kérdés

Irta: F. B.

V.

De vajon ez őseréjű, a lélek örök mélységeiből kiáradó s természete szerint hódító nemzetiségi politika talán egyéb eszközökkel fölöslegessé lesz, amiket eddig is alkalmazott minden magyar politika az állami s nemzeti egység biztosítására? — Könnyelműség s meggondolatlanság s a fentebb mondottakkal ellentétben álló volna ezt még csak gondolni is. Az államhatalomnak s az ezt képviselő kormánynak ezentul is megingathatlan s hajlíthatlan s egyuttal bölcs belátottsággal kell, hogy ez utakat s módokat kövesse, a mik az egység minél szilárdabbá tételére az ország törvényeiben s a közmegegyezés erejében eddig is rendelkezésre állottak. A nemzeti lélek intenzív teremtő munkája azonban föltétlenül kell, hogy támogassa, életelixirrel töltsse a törvény formáit.

Bármennyire tiszteletben tartjuk és ebből kifolyólag — s meg is tesszük — Horvát-Szlavonországok etikai s autonom jogait minden téren s így a nyelv terén is, az államegység létérdeke s egészséges vérkeringésére nézve károsnak, a magyar állampolgárság öntudatát elsorvasztónak kell tartanunk, ha bárhol is az államnyelv a maga természetes jogaiban korlátok közé van szorítva az autonom horvát nyelv kötelező ereje mellett. A magyar államnyelvet sehol, tehát a társországokban sem szabad Prokrustes ágyba szorítani. A mindennek fölött suverén államegység guzsbakötése az, ha bárhol is Horvát-Szlavonországokban magyar tannyelvű iskolák létesítése, bármilyen számban is akadályokra találva, ha azok látogatásától a horvát anyanyelvű magyar állampolgárok gyermekei eltiltatnak, s végre, ha magyar ember

Ez a ravasz, gonosz ember nem érezte, hogy ő üzte ebbe a feleségét, aki talán csak csupa kétségbeesésből követ egy másik férfit. Egy napon kihallgatta, amikor a felesége megígérte a festőnek, hogy másnap megszöknek.

Tögeny fogait csikorgatta, de dühét elnyomta, hogy nyugodtan kigondolhassa a legméltóbb bosszút.

Ezen a délután a tanár levelet kapott *Doreskintől*, amelyben a művész azt írja, hogy jelen pillanatban olyan szüksége van a pénzre, hogy hajlandó a mumiát, a felajánlott összegért rendelkezésére bocsájtani.

A tanár hangosan felnevetett és gunyosan mondta magának:

— A gazember! A feleségemet akarja megszöktetni és ezért van szüksége a pénzre. De jó — történnék minden úgy, ahogyan írta. — Elmégy? — kérdezte *Ilka*, amikor látta, hogy a kabátját veszi.

— *Doreskin*hez megyek, elhozom a mumiát. Maradj addig fenn, mert kívánom, hogy azonnal lásd.

Ilka nem értette meg, mi öröm lehet abban, hogy egy holttest a szobájában van, még ha ezer éves is. Nem mert lefeküdni, mert a férje így paracsolta. Reszkette várta a tanárt és egészen áthatotta a holnap gondolata. Ez a nap lesz számára a megszabadulás a testi és lelki kinoktól.

Meglehetősen későn este nehéz léptek zaja hallatszott. Az egyiptomi koporsót hozták a mumiával és letették a tanár dolgozószobájába.

Tögeny nemsokára megjelent:

A mumia.

Irta: Paul Eberhardt.

Tögeny tanárról és feleségéről úgy beszéltek, mint két össze nem illő emberről. A férfi alacsony, csunya és annyira érdektelen külsejű, hogy még az asszonyok sem tartották a csunyaságát vonzónak. Ennek ellenében *Ilka* felesége karcsu, szőke és törekeny volt, mint egy virág. Hogy hogyan lehetett a felesége ennek a csunya férfinak, ezt a titkot *Ilka* csak egy emberről, *Doreskin József*re, a fiatal festőre bízta, aki gyakori vendég volt a tanárnék házában.

Mind a háromban volt valami különös. *Doreskin* apja, éppen úgy mint *Tögeny*, buzgó egyiptológus volt és nagy csodálkozására fia nem érzett eziránt a tudomány iránt semmi hajlandóságot.

Hogy a fia művész lett, ez annyira bosszantotta az öreget, hogy végrendeletében mindent a városi múzeumnak hagyott és fiának csak házáat s egy különös drága mumiát.

József ezt az örökséget csak csufolódás-hogy ő üzte ebbe a feleségét, aki talán csak igrékezett a drága mumia birtokába jutni.

— Kedves *Doreskin* — mondta a tanár neki — adja el nekem ezt az egyiptomi hercegnőt. Boldog volnék, ha az enyém lehetne és ön bizonyára felhasználhatná azt a négyezer márkát, amit érte adnék.

De *József* nagyon utálta a tanárt és hidegen felelte:

— Nagyon sajnálom, de a mumiát megtartom magamnak.

— De mit akar vele? Adok érte ötzetret!

vasuton vagy póstán az állam nyelvén horvát állampolgár társával — mint a magyar állam hivatalnokával ne bírná magát megértetni. Ez a természetes jogaitól való megfosztása a magyar nyelvnek, az államnyelvnek, bármily szívből jövő s köteles tisztelettel vagyunk is a horvát nyelv széleskörű autonóm jogai iránt, híjával volna az a magyar állameszme őszinte tiszteletének horvát testvéreink részéről.

Mi igaz, hátsó gondolat nélkül szeretjük a horvát nemzetet, autonómiájukat tiszteletben akarjuk tartani, mint testvérünk tulajdonát, virágzó kulturát, fejlődő gazdasági életet szeretnénk mindenütt látni, amerre a magyar embert a Dráva-Száva közén utai vezetnek, szépüljön, fejlődjen a szabadság életét levegőjén a horvát nemzeti nyelv, de szeretettel kérjük őket, ne aláztassék meg a magyar állampolgár sem tőlük, ne érezzen úgy — legalább ne oly fájdalmasan — mintha Gyékényesen tul már nem Szt. István birodalmában volna. Bizton reméljük, hogy a magyar s horvát újra meg fogja egymást érteni s egymás iránt nagyobb bizalommal lesz, mert csak ez hiányzik a horvát nemzet részéről.

Igen nehéz az államhatalom helyzete a Dráva-Száva közén, mert a sok mesterségesen és hiu ábrándozásoktól is táplált bizalmatlanság mély szakadékokat vágott, úgy látszik, a két testvér-nemzet közé; szöges ellentéteket kell kiegyenlíteni. S ki kell! Bármilyen módon is, de meg kell egymást értenünk mindkét nemzet érdekében. Mi nélkülök nem élhetünk, el nem válhatunk, tehát ők sem nélkülünk. A józan önérdék is diktálja mindkettőnek az összeszokást, ha már egyéb nemesebb, etikai természetűbb kapcsunk nem is volna... Oh a magyar nemzetnek erősnek kell lennie! „Memento mori”... Az ezer éves államlét körül itt settenkedő halálrémekek, mint világosság a sötétséget, alvilági oduikba kell ököre visszazúzni. Mert felbonthatlan szentiség az a házasság, mely a hitnek s szerelemnek egybeforrasztó lángjában született meg a létország közt ne tegyük hát életünket pokollá, mikor mennyország a részünk. Csak meg kell egymást, mint a szép multban értünk.

Ha azonban már a Horvát-Szlavon-társországokkal való viszonyunkban oly nélkülözhetetlenül szükségese az államegységet szolgáló külső kapcsolatok s így az államnyelv s államintézmények megbecsülése s belátásos szeretete a horvátok részéről is, éppen mert egy államegységet alkotunk s melyet megbontamunk nem is lehet: mit szólunk eme

kapcsoknak egy s ugyanazon nemzetnek életében még sokszorta bensőbb, még sokkal életbevágóbb hivatásáról? Milyen bonyolódott hálózata a materiális, szellemi, erkölcsi, társadalmi stb. érdekeknek fűz bennünket egymáshoz mindnyájunkat, e nemzetnek történeti s nemzetiségi rétegeit!

Világos dolog, hogy annyi közös érdek szolgálatára egyetemes, közös eszközöknek is kell lenniök: nyelvben s intézményekben egyaránt. Egy közös érintkező nyelvre annál nagyobb szükségünk van, minél eltérőbbek az idiómák, amiket a történeti faj, s a nemzetiségek külön-külön használnak magánéletükben. S melyik legyen az a nyelv? Régen még lehetett volna a latinról szó, ma persze nem. Egyszerű a felelet, hogy a történeti fainak, a magyar nemzetnek nyelve az egyedül alkalmas erre: a magyar nyelv. Nemcsak multia, fejlettsége, irodalmi s kulturális előjele s elterjedtsége az országban, teszi erre egyedül alkalmassá, hanem a nemzetiségek művelődési, gazdasági, társadalmi érdeke is, hisz egy történelmi ténybe illesztette belé őket a gondviselő Élet: a magyar nemzet s állam ezeréves tényébe. Tiltakozhat a téglá a kömives ellen, hogy ebbe vagy abba a falba illesztette belé? — Itt van, tehát ő is a falhoz tartozik — s nem lázad, mert hiába, a nyomást, amit az egység rá gyakorol, annál jobban fogja érezni s fájni is fog

Nem lesz exlex

Közvéteszik az új törvényeket

Az 1914. év június 30-ig terjedő indennitástról szóló javaslatot a főrendiház december 29-én fogadta el s a képviselőház másnap, december 30-án vette tudomásul a főrendiháznak erről szóló üzenetét. Tisza István gróf miniszterelnök az indennitástról szóló törvényjavaslatot még aznap felterjesztette a királyhoz szentesítés végett, ami december 31-én meg is történt.

A szentesített törvényt még nem publikálta a hivatalos lap, ellenben az Országos Törvénytar szerkesztősége közli, hogy annak január elseji számában megjelenik az 1914-ik évi I. t.-c. az 1914. év első felében viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról; az 1914. évi II. t.-c. a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok rendezéséről; az 1914. évi III. t.-c. a Szeged szabad királyi városban felállított középítészeti ta-

kigyótól elbűvölt madár és közelebb jött. Előbb a férjére nézett, azután a koporsóra. És azután lassan, mint a lehelet jött fehér ajkai körül:

— Halott?

— Halott! — felelte Tögeny, ördögi gonoszszággal. — A te drága Doreszkin József — halott!

— Te — te —

— Igen, én — én öltem meg! A tanár szeméi leirhatatlan démoni vággyal furódtak az asszony meredt arcába. A pénz helyett, ami a szökéshez kellett volna, tört vittem magammal és ezzel megöltem. A szökésből így nem lesz semmi. A fiu halott — ez elég bosszu nekem.

Ilka egy szót sem szólt. Halotthalvány, vértelen arccal lépett a holttesthez. Letérdelt és csókolta a halott meredt, hideg ajkát. Ujból és újból csókolta és azután kitért óriási nevetésben, amely mindig hangosabb és mindig borzalmasabb lett, hogy az egész ház visszhangzott tőle.

— Ah, — ordította a tanár és arcát megvilágította a fanatikus öröm — a büntetésed kezdődik már. Ő halott, te örült. Itt az ideje, hogy távozzak. Egy fél óra mulva elrobog velem a gyorsvonat és előttem a világ. Te — tette hozzá leirhatatlan nyersséggel — itt maradsz az imádott Józsefednél.

Ujból és újból megcsókolta Ilka a halott vértelen ajkát és nevetett hozzá — nevetett.

Mikor reggel a cselédek a szobába léptek, ott találták az egyiptomi koporsót Doreszkin József holttestével és mellette egy szegény örültet.

nács hatáskörének újabb meghosszabbításáról.

Mind a három törvény dátumhoz kötött és sürgős volt. Az 1914. évi I.-c. január elsején való megjelenése az ex-lex elkerülését jelenti, az 1914. évi II. t.-c. sürgősségét pedig az is bizonyítja, hogy már erre a törvényre hivatkozással gróf Tisza István ki is bocsátott egy rendeletet arról, hogy kereskedelmi és forgalmi viszonyaink Bulgária irányában további intézkedésig, legkésőbb azonban az 1914. év december 31-ig a kölcsönös legnagyobb kedvezmény elve szerint kezelendők.

A költő özvegyénél

Látogatás Rudnyánszky Gyulánánál

Rudnyánszky Gyulának, a napokban elhunyt kiváló költő özvegyének budapesti lakásán látogatást tett egy újságíró. A költő meglehetősen nehéz anyagi viszonyok között hagyta hátra családját. Özvegye, Réthy Laura színésznő, aki annakidején a debreceni színháznak is népszerű, becézett tagja volt. A hírlapíró Réthy Lauránál tett látogatásáról ezeket mondja el:

Rozzant kereveten gyászruhában, fekete nagykendőbe burkolózva fekszik a költő özvegye, a nemrégén még körülrajongott színpadi csillag; Réthy Laura. Szemei kisírtak, kezei között diszkóteses könyvet szorongat, férjének „Napszállat felé” című kötetét.

— Épp most olvastuk — mondja eltompult hangon — az én drága uram örökségét, a költeményeket. Oh, hogy szerettem ezeket! Hogy dédelgette őket, hogy imádta! Megjósolta halálát, nézze... itt van... megjósolta! Épp most olvastuk: — „F ö l e b e z é s!” És milyen kétségbeesetten ír arról, hogy vajjon mi lesz velünk. És, hogy én el fog jönni — mindent megjósolt. Hiszen olyan nagy volt ő, olyan tudós, olyan isteni... mindent megjósolt!

Némán állottam mellette. Nézttem a szenvedést, a jövőbe vetett bizalmatlanságot s kezemre, amelyben papírlapot szorongattam, egy vizesöpp esett.

— Nem halt ő meg, nem halhatott meg, itt van közöttünk és gondot visel gyermekire. Három gyermekére. Akiket úgy szeretett. — Leányaira: Rózsára, Ibolyára és fiára, élete reménységére. A zsenge teremtésekre... Milyen szép volt a koporsóban! Hogy mosolygott, homlokát glóriás dicsfény övezte és az a két fonnyadt borostyángaly, amelylyel én koszorúztam meg jóságos fejét. Kezében toll volt és mellén két kis virágcsokor. Megbámulták az emberek a virágot, de jelentőségét senki sem tudta. Leányainak neve volt a csokrokban, az egyik ibolya, a másik rózsacsokor volt.

— Azt mondták a sir fölött, hogy elvesztvén szemévilágát, boldogtalan volt. Nem. Ő mindig boldog volt, mert mindig versben írt s ha megvult a költemény, boldogabb embert nálánál nem lehetett látni. Csak a nyomor, amennyiben krajcárokat kellett koldulnia innen is, onnan is, hogy egy költeményét nyét kiadják. De a bánat nem tartott soká. Új eszme, új gondolat született, lediktálta a verset s a borús árnyalat eltűnt homlokáról.

... Most látom, hogy nemcsak mi szeretjük őt, hanem még sokan e hazában, kivált a vidéken, a zöld salukáteres kuriákban rajonganak érte. Tanítók, gazdatisztek, nótáriusok, kisebb földbirtokosok keresnek föl nap-nap után leveleikkel s a boritékból bizony kisebb pénzösszeg pottyant ki néha. És olyan jó ez nekünk, hiszen semmink sincsen. Itt egy utalvány, olvassa le.

„Berkovits S. Erzsi, Obecse. Szerettel küldöm az én vizsgai versem költőjének”.

— Két korona. Amikor a sanatóriumba vitték, akkor kaptuk. Istenem, beh jól esett. Egy kis iskolásleányka...

— Mások ezeket szereznek az irodalommal, mi szegények voltunk mindig. Bár csak ne jöttünk volna vissza Amerikából! Ott jobban megértették az emberek és anya-

— Gyere velem — szólt hozzá és megfogta a karjánál — a dolgozószobámba és ott megnézed az én legdrágább kincsemet.

Ördögi módon összezavart vonásai, pokoli nevetése és szemében valami különös tűz, egészen megrémítették Ilkát, aki ennek az érzelmenek egy gyöngéd kiáltással adott kifejezést.

— Mi bajod? Miért kiabálsz?

— ... az arcod! — nyögte fehér ajkakkal.

A férfi ütésre emelte az öklét, de megint leeresztette és újra nevetett, amikor Ilka még egyszer összeborzadt.

A tanár elővett egy lámpát és úgy helyezte egy kis asztalra a koporsó mellé, hogy csak a fejet világította meg, de a szoba sötét maradt.

— Gyere ide — parancsolt rá érdes hangon. — Nagy árt fizettem azért, ami ebben a koporsóban van!

— A mumia! — nyögte Ilka. — Nem akarom látni!

— Muszáj! — ordított a tanár és a koporsóhoz huzta. — Doreszkin arca kedvesebb volna, he?

Ilka nem felelt, csak félelemmel vegyült borzalommal tekintett a koporsóra. A férje levette a tetéjét és a halálra kínzott asszony utolsó erejét gyűjtötte össze, hogy meg tudja nézni az egyiptomi hercegnő több ezer éves bebalzsamozott maradványait.

Hirtelen leengedte Tögeny a koporsó tetéjét és a lámpa fénye felfedezte, ami benne feküdt... Nem a mumia volt.

Ilka hallgatagon felemelkedett — mint a

gi gondok nélkül élhetünk. De hiába. Nagyon vonzotta őt az anyaföld, amelyből immáron megkapta a két kvadrátmetert. A sírhelyet . . . Amerikából koszorut küldöttek szoruk voltak fölaggatva, széles szalagu kös és a tetetésen a konzalutás részéről egy küldöttség jelent meg. Ott másképen volt . . . Elbucsuztam. Az előszobában a falon

koszoruk voltak fölaggatva, széles szalagu koszoruk.

— A temtésről maradtak?

— Nem. Színészno koromban kaptam a koszorukat, amiket halálom után nem kapok meg. Ő halála után kapta a babérokat, amiket életében érdemelt ki. — És sirva borult leányai vállásra . . .

Egy debreczeni bíró tragédiája

Agyonlöve találták a hajduböszörményi határban

Megdöböntő véres tragédia ügyében rendelte el ma a nyomozást Gáthy Bálint a debreceni kir. ügyészség vezetője. Tegnap ugyanis a debreceni kir. járásbíró egyik újonnan kinevezett albiráját, Kircsy Antalt a hajduböszörményi határban agyonlőve találták.

Kircsy Antalt, aki igen szimpatikus, nagytehetségű, képzett jogász ember volt, e hó 22-én nevezte ki a király a debreceni kir. járásbíróhoz albiróvá a hajduböszörményi kir. járásbíróháztól, ahol mint jegyző működött. Itt már a beosztása is megvolt: ő lett volna az újonnan szervezett Sp. VI. osztály vezetője. Kinevezése után azonnal föl is mentették a hajduböszörményi járásbíróháznál viselt állásától s a napokban kellett volna jelentkeznie Öreg Béla dr.-nál, a debreceni kir. járásbíróhoz vezetőjénél.

A kinevezése és fölmentése után látták Hajduböszörményben járkalni s azt gondolták, hogy bucsuzásokat végzi. Három nap óta azonban nem látták Hajduböszörményben, de ennek nem tulajdonítottak fontosságot, mert azt hitték, hogy Debrecenbe jött, hogy megtegye beköltözése végett az előké-

születeket. Eltűnésén csak akkor lepődtek meg, amikor Öreg Béla dr., aki várta már a fiatal bíró jelentkezését, két izben is kitelefonált Hajduböszörménybe és kérdezősködött, hogy mi van Kircsy Antallal?

Ekkor ezután Hajduböszörményben is érdeklődni kezdtek Kircsy holléte iránt s így találták meg ma a hajduböszörményi határban agyonlőve. Kircsy Antal szenvedélyes vadász volt s azt hiszik, hogy fegyvere véletlenül sült el és így ölte meg a golyó. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a fiatal bíró már két napja halott s hogy a halál már tegnapelőtt következett be.

A hézagos tudósítás mellett egy másik verzió is kering a titokzatos halálesetről. E verzió szerint Kircsy Antal önmaga vetett véget életének. Két nap előtt bezárkózott volna a szobájába és ott lett volna öngyilkos s állítólag ott is találták meg a holttestét.

A boncolás és a nyomozás fogja most kideríteni a titokzatos haláleset rejtelmét. A tragikus végű bíró sorsa iránt általános nagy a részvét úgy Hajduböszörményben, mint Debrecenben.

Irodalom

A némák megszólaltatása.

(Borbély Sándor könyve.)

Hisszük, hogy érdekelni fogja olvasóinkat ez okos kis könyv ösmertetése. Hiszen alig van intézmény városunkban, mely iránt oly nagy mértékben nyilatkoznék meg a közönség szeretete, áldozatra való készsége, mint a siketnémák iskolája. Érdekes hát mindnyájunknak bepillantani abba a műhelybe, ahol a társadalom szeretetével gyámoltott szerencsétlenekkel valóban csodát művelnek rátermett, önfeláldozó tanárok, amikor előszóval való beszédre tanítják őket. Borbély Sándornak, a siketnémák váci intézete neves igazgatójának a címben megjelölt könyve pedig a laikust is bőszégesen tájékoztatja e lehetetlennek látszó munka lehetőségéről, módszeréről.

Azonkívül nemcsak érdekes olvasmány ez, hanem hasznos is minden szülőnek, még inkább azoknak, kiknek gyermekek oktatása élethivatásuk.

Két részre oszlik a mű: elméleti és gyakorlati részre; az előbbi általános érdekű; az utóbbi is, bár ennek azok örülhetnek kiváltképen, akik siketnémák oktatásával foglalkoznak.

Az elméleti részt Simon Antalnak, a váci intézet első igazgatójának (1802—1808.) arcképe díszíti. De nemcsak arcképe. Sokkal inkább velős, rövid, de azért beható méltatása, mellyel a késő utód szeretettel áldoz az alapvető munkás tisztelt emlékének. Ebből sok érdekest tudnak meg főképen a tanítók. De mindnyájunk nemzeti önértetét is melegen érinti, mikor látjuk, hogy a pedagógia némely alapvető elve: magyar elme szülte!

Majd rátér a szerző arra, hogy kifejtse könyvének hármas alapgondolatát. Egyik, hogy át akarja hidalni a siketnémák okta-

tásában az I. és a II. osztály anyaga között eddig tátongett szakadékot, amely munkájában főképen a fokozatosság és az ismétlés elvét valósítja meg. Másik, hogy itt, ahol a szemléletre oly nagy szükség van: könnyítse meg ezt a könyvben alkalmazott képek segítségével. E csinos, pompás képek jó részét Emmer István, a helybeli siketnéma-intézet kiváló tanára és igazgatóhelyettese készítette. Harmadik alapgondolata pedig a könyvnek az, hogy siketnéma-iskolák kezdő tanárainak jó vezérkönyvet adjon. De ezzel a gondjával egyuttal a legnagyobb szolgálatot teszi az elemi iskolai tanítóknak és mindnyájunknak, szülőknak is!

Ez alapgondolatokhoz kapcsolódik „A siketnémák taníthatósága“ c. fejezet, mely kiválólag érdekelheti a nagyközönséget is. Megemlítvén Jézus Krisztus csodatevő gyógyítását, kellő rövidséggel, mely azért mégsem esik a teljesség rovására, végigkíséri a siketnémák oktatásának fejlődését. Kezdi a sort Pedro de Pouce, 16-ik századbeli spanyol szerzetesen, és elvezet napjainkig, természetesen apró, inkább szakemberek számára való részletekkel nem bibelődve, csak oly dolgokról emlékezik meg, amelyek a pedagógiának ezen az igazi humánus terén — mértföld-mutatók.

A sok jöves cikk közül, mely az elméleti részben található, ki kell emelnünk „A zöngéhang képzése“ címűt. Ebben kiváló fonetikai jártasságról tesz tanubizonyosságot, egyben jeles pedagógusnak is mutatkozik. Különös szakavatottsággal mutatja be azt, hogy mi-féle lehetőségek és nehézségek szoktak mutatkozni az ily zöngék létrehozásánál; talpraesett utasításokat nyújt aztán arra nézve, hogy miképen győzhetők le e nehézségek.

A legfontosabb rész, mely szinte parancsolja, hogy szülőknak és tanítóknak minden pillanatban keze-ügyében legyen ez a könyv, az: mely az egyes hangok képzése módjáról szól. Részletes, pontos utasítást találni ebben valamennyi beszédbeli hangnak képzésére

gyermekek között is mily kevés, aki valamennyi hangot tisztán ejt ki! Hány szülő és hány tanító vesződik hasztalanul, hogy a c, r, v, ü, ö stb., stb. hangok tiszta kiejtésére megtanítsa gyermekét, növendékét! Ime: e könyvben biztos utmutatásra talál! E résznek méltatása helyett — hiszen érdem szerint méltatni eléggé ugyanis alig lehetne — ide írjuk a könyvből az egyik rövidebben tárgyalt hangnak, az s-nek képzését: „Az s a legnehezebbek egyike. Némely fonetikus a sorrendnek első felére teszi, de mi nem ajánljuk, mert nem igen látható és a nyelvnek csak igen fegyelmezett működésével jön létre. A nyelv széleit a két fogsorhoz illesztjük s ezzel ott a levegőt elzárjuk, a hátrahuzott nyelvhegyet pedig a felső foghushoz akképen közelítjük, hogy a foghús és a nyelv hegye között csak keskeny nyílás legyen és a nyelv hegyén egy kis csatorna képződjék. Az itt kisurlódó zöngé nélküli és hosszan hangzó hang az s. Érzékelné kis mértékben a látással lehet, inkább azonban a száj elé tett kézzel, ha a levegő-áramot kezünkre vagy tenyerünkre bocsátjuk. Hibás a képződése, ha a nyelv hegye hátrább a kemény inynél szorul a szájpadráshoz, vagy nincs kellő közelségben a foghushoz. Első esetben erőltetett és nem tiszta s keletkezik, utóbbi esetben pedig alig hallható valami susogó hang, mely szintén nem jó s. Akkor is hibás lesz az s, ha a nyelv minden ponton elzárja a kiáramló levegő utját, mert akkor cs-féle pattanó hang keletkezik (cs= só).“

Ez egy mintából is látszik: mily tökéletes megfigyelésen és mily biztos fonetikai tudáson alapszik e fontos rész fölépítése. Az elméleti rész további lapjairól meg tudhatjuk: miképen csiszolják tovább a siketnémaiskolákban a beszédhangokat, miképen viszik át ezeket az írásra, miféle segítő eszközöket s pedagógiai elvárásokat alkalmaznak az eredmény biztosítása céljából, — szóval: bepillantathatunk a legcsodálatosabb munkák egyikének, a némák megszólaltatásának titkaiba!

Nem kevésbé érdekes a munka második, gyakorlati része sem. Ha mégis részletesebben nem ösmertetjük, annak oka az, hogy ez már sokkal inkább szakembereknek való, mint a nagyközönségnek. Voltaképen ábéce ez, és első olvasókönyv a siketnéma gyermekek számára. Természetesen igen érdekes azért mindnyájunknak, — kivált tanügyi embereknek, — megfigyelni azt a különbséget, amely a tanítás ezen első fokán érzéki és siketnémák oktatása terén már a betűk elrendezésében is, meg sok egyébben jelentkezik. Különösen érdekesek a könyv végén összeállított kérdések, szó- és mondatcsoportok, melyek az I. osztály feltűnően gazdag szó- és mondattani anyagát tartalmazák s egész odáig vezetnek — már egyévi tanulás után! — hogy e kis imádságot tudják olvasni előszóval az addig hangtalan gyermekek:

Isten, hozzád imádkozom:

Áldd meg az én tanulásom!

Amen!

Mindent összevéve: Borbély Sándor dicséretes munkát végzett ezzel is, mint a többi irodalmi műveivel! Közönségünknek pedig nagyon ajánljuk a fölöttébb érdekes könyv megszerzését. Megrendelhető a szerzőnél (Vác, siketnémák-intézete), vagy könyvkereskedésben is. Az ára valóban olcsó, csupán 2 korona.

— A király köszönete az újévi üdvözlésért. Fővárosi tudósítónk jelenti: Tisza István gróf miniszterelnök mint minden esztendőben, úgy az idén is a képviselőház, a főrendiház és a kormány nevében hódoló táviratot küldött az újév alkalmából a felségnek. A király ez üdvözlést a következő táviratban köszönte meg:

Magyar kormányom, valamint a magyar országgyűlés mindkét házainak az újév alkalmából előterjesztett üdvözlés-nataiért szives köszönetet mondok és azokat őszinte szívből viszonzom.

FERENC JÓZSEF.

Örüljenek a zsidók, hogy Kabán letelepedhettek

Két nyilatkozat

A fenti címen karácsonyi számunkban közölt cikkre hivatkozással a következő két nyilatkozat közlésére kértek föl bennünket:

I.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

B. lapjának karácsonyi számában Kaba községre vonatkozó olyan cikk jelent meg, melyet szó nélkül nem hagyhatok. A cikk írója neki hájt az egész falunak, holott erre semmi komoly oka nincs. A dolog az, hogy egy állandó választmányi gyűlésen, mely zárt s csak a tagok vehetnek részt abban s ahol megszoktuk az őszinte beszédet s honnan rendszerint nem indulnak ki ilyen dolgok, történt az inkriminált kijelentés, tehát egészen bizalmas körben s nem azzal a céllal, hogy az akár az izraelitáknak, akár a nagyközönség többi részének tudomására jusson s bárkit meggyőződésében vagy véleménye szabad nyilvánításában befolyásolni akarna. — Végtelen hibának tartom ebből kifolyólag gunyos hangon s talán sértő szándékkal pellen-gére állítani a községet, annak független ér-zelmű lakosait, guny tárgyává tenni azt a szövetkezetet, mely rövid néhány évi fenn-állása óta igen szép eredménnyel működik a községben épen a szintén kigunyolt Tökés Endre odaadó s fáradhatatlan vezetése alatt, hogy immár nélkülözhetetlen közgazdasági tényezője lett, sőt hibának tartom magának Tökés Endrének a kigunyolását, mert céltu-datos tevékenységével épen a szövetkezeti élet terén olyan érdemeket szerzett magá-nak, melyeket be kell látni s elismerni min-denkinek, aki nem elfogult álláspontból szem-éli a dolgokat, bár elismerem róla, hogy az izraelitákkal nem nagyon rokonszenvez. — Végtelen hibának tartom pedig azért, mert a cikk írója, mint a viszonyokkal ismerős, bizonyára tudja, hogy a képviselőtestületi gyűlésen 1 szavazattal bukott el az izr. egy-ház kérése, tehát egy szavazaton fordult meg, hogy a cikkíró az egész falunak dicsőimnusz-t zengjen, avagy lehuzza azt a sárgaföldig. — Annyival is inkább elítélendő komoly dol-goknak ilyen hangon való tárgyalása, mert azoknak a munkálkodásait akadályozza nagy mértékben és teszi lehetetlenné, akik minden erőnkkel igyekszünk a fennforgó ellentéteket kiegyenlíteni s legalább közügyekben, de le-hetőleg társadalmi téren is arra törekszünk, hogy az áldásos együttműködés alapját, a békét megteremtjük. S higgye el nekem a cikkíró ur, hogy az ilyen hangú cikkekkel többet árt az izr. hitközségnek is, mint a mennyit akár Kaba egyéb polgárainak, akár a szövetkezetnek, akár Tökés Endrének.

Soraim szíves közlését kérve, vagyok a Szerkesztő Urnak kész szolgája

Kabán, 1913. december 29-én

Simon Pál, közs. jegyző.

II.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapjának karácsonyi 296. számá-ban egy személyem ellen irányuló cikk je-lent meg, melyet az igazság érdekében vá-lasz nélkül nem hagyhatok. Kérem a Tekinte-tes Szerkesztő Urat, hogy válaszonnak be-cses lapjában helyt adni méltóztatásuk.

Cikkíró azt mondja, hogy a kabai zsidó hitközség a község előljáróságához egy be-adványt intézett, melyben ugyanazon ked-vezményeket kérte, amelyeket a ref. egyház és tanítói régi idők óta élveznek és ezen ké-résük a kevésbbé értelmes rész miatt el lett utasítva, ez állítás a valóságot nem fedi, mert ha a képviselőtestület azt jónak látta volna, módjában lett volna megadni s azok a kép-viselőtestületi tagok pedig, akik ezen kér-vénynek ellene szavaztak, minden esetre ál-lanak azon a nívón, hogy értelmességet cikk-írótól kölcsön nem kérnek, sem pedig meg-győződésüket cikkíró esetleges elismerő vé-lelményéért meg nem változtatják. Ezen kér-vény leszavazása azon ok miatt történt, mivel újabb és újabb terheket a község részére sze-rezni nem akartak, azokat a régi kedvezm-ényeket pedig, amelyekre hivatkozás tétetett, a református egyház még akkor kapta meg, — ha jól informáltak — mikor a község és egyház egy volt, az 1500-as években, azonban ez a községre megterhelhetés nem volt, mert ez a közmunkából teljesített és mint ilyet, bizonyára az izr. hitközség is megkapta volna akkor, ha már fennállott volna.

Cikkírónak ezen képviselőtestületi hatá-rozat nem volt inyére. Kérdelem, miért nem fe-lebbezte meg, hiszen ez lett volna az orvos-sága?

Továbbá cikkíró azon kijelentésére, hogy én pártvezérnek tartom magamat, az a vála-szom, hogy cikkíró azt maga sem hiszi, mert én semmiféle pártdologba bele nem avatko-zom, mindazonáltal a község érdekeit jobban szívemen viselem, mint cikkíró ur.

Azon megjegyzésre pedig, hogy „Örül-jenek a zsidók, hogy Kabán letelepedhettek”, az a válaszom, hogy akik később telepedtünk meg Kabán, mindannyiunkra nézve nagyobb szerencse, hogy itt megtelepedhettünk, mint Kaba községre, mert itt mindannyian nagyon jó talajra találtunk.

Végül szememre lobbantja cikkíró azt is, hogy a Hangya kabai fiókjának vezetője va-gyok. Ez igaz. Azonban ezen helyre engem a nagyközönség bizalma helyezett, hogy ez a cikkírónak nem tetszik, vagy fáj, arról nem tehetek, azonban mindaddig, míg Kaba kö-zönségének számot tevő tagjai ezen megtisz-telő bizalmukkal megajándékoznak, hírlapi cikkekkel magamat ezen utról letéritetni nem hagyom.

Ezzel részemről az ügyet befejeztemnek nyilvánítom s többé hírlapi polémiákba nem bocsájtkozom.

Cikkemnek szíves közléséért előre is kö-szönetet mondva, maradtam

Kabán, 1913. december hó 29-én.

kiváló tisztelettel

Tökés Endre.

Öngyilkos huszár

Akinek nem tetszik a katonaság

A gyöngyöket örömei elől akart ma a ha-lálba menekülni egy honvédhuszár, akinek sehogy sem tetszett a huszár-ruha, a regla-ma, meg a szigorú katonaelet.

Szincsák Tamásnak hívják az elkesere-dett legényt, aki a debreceni 2. honvédhu-szárezredben szolgál tavaly ősz óta. Mindig panaszkodott a katonaság ellen, nem tudta megszokni a katonai fegyelmet, a pontossá-got, a szigorúságot. Társainak sokszor em-legette:

— Kutyanak való élet ez!

— Nem bírom ki ezt én sokáig!

Ugylátszik, nem is bírta. Ma délután, a mikor a kaszárnyából kieresztették a kato-nákat, Szincsák Tamás is vasárnapi díszbe öltözve kiment sétálni. Délután három óraker betért a Herskovits-féle Homokkert-utcai szállásadásra s lepihent.

Nemsokára a szállásadónő nyögésekre lelt figyelmes. Odasietett az ágyhoz, ame-lyen a huszár feküdt s kérdegetni kezdte a huszárt, hogy mi a baja. De Szincsák nem tu-dott már felelni, mert önkivületi állapotban fetrengett. A szállásadónő ijedten szaladt ki az utcára s szólt a rendőrszemnek, aki viszont, miután látta, hogy Szincsák Tamás állapota súlyos, telefonált a huszárlaktanyá-ba. Innen csakhamar megérkezett hordágy-gyal két katona és egy egészségügyi csapat-beli altiszt, akik azután az eszméletlen hu-szárt a csapatkórházba szállították.

A betegről megállapították, hogy valami erős mérget vehetett be, amely súlyos belső sértüléseket okozott. Kihallgatni nem lehetett, mert egy pillanatra sem tért magához a sze-rencsétlen legény. Azt hiszik, öngyilkosságá-nak oka az, hogy el volt keseredve a kato-nai szolgálattal. Szincsák Tamás állapota életveszélyes.

HIREK

— FIGYELMEZTETÉS. A „Debreczeni Független Ujság” naptárát minden előfizető kivétel nélkül megkapja, még az újonnan be-lépők is. Azonban figyelmeztetjük hátralékos előfizetőinket, hogy nagyszabású naptárun-kat mindaddig nem kaphatják meg, míg tar-tozásait ki nem egyenlítik.

— A kormány tagjai József főherceghez. Fővárosi tudósítónk jelenti: A magyar kor-mány tagjai ma írásban üdvözölték az újv alkalmából József főherceget és Augustza főhercegeasszonyt.

— Ünneplik Ferdinánd királyt. Szófiá-ból táviratozzák: Ma volt a szobranje me-gnyitása, amely alkalomból a bolgár nép s a szobranje is nagy lelkesedéssel ünnepelte Ferdinánd királyt.

Szedjen Biomalztot,

ha egészséget és jó, virágzó kinézést óhajt nyerni. Biomalz felüdíti és nagy mértékben erősíti a testet. Kivénült, hervadt vonások eltűnnek,

az arczsín üdébb lesz

és rózsásabb, az arczbőr pedig tisztább. Sovány, a hiányos táplálkozás által lesoványodott személyeknél fokozza az étvágyat, a súly emelkedése és a formák mérsékelten való gömbölyödése tapasztalható a nélkül, hogy kellemetlen zsiradék a formák szépségét zavarná.

Biomalz ajánlható azoknak is, akik túlfeszített munka, idegesség miatt elgyengültek. Tanárok és orvosok el-sőrendűnek ismerik el és több királyi klinikán állan-dóan használják. Mindenkit figyelmeztetünk, hogy utánzatok is vannak. Doboz K 1.30 és K 2.50, Kóstolómin-tákat leírással díjtalanul küld Chem. Fabr. Gebr. Patermann, Teltow-Berlin 209.

— **Rostás főkapitány üdvözlése.** A debreceni rendőrség tisztikara és legénysége egy régi szép szokáshoz híven a karácsonyi ünnepek alkalmából fölkereste Rostás István főkapitányt, akit a rendőrség személyzete nevében Jenei Szabó Miklós üdvözölt szép beszédben. A főkapitány, aki otthon családi körben fogadta a tisztelőket, meghatóan köszönte meg a szép megemlékezést. Ujévnapján, ma reggel pedig ismét testületileg tisztelgettek, amikor is Boldizsár Kálmán dr. tb. tanácsnok, rendőrkapitány üdvözölte meleg szavakkal Rostás István főkapitányt. Rostás főkapitány megköszönve az üdvözlést becsületes, kitartó, odaadó munkásságra buzdította a tisztikart és a legénységet, hogy még jobban kiérdemeljék a lakosság rokonszenvét és szimpátiáját.

— **Egy kitüntetett bankigazgató ünneplése.** Aradról jelenti tudósítónk: Az aradi kereskedelmi, közgazdasági és pénzügyi élet kiválóságai, az ország különböző városaiból és a fővárosból ide sereglett szaktekintélyekkel együtt gyönyörű ünneplésben részesítették Ottenberg Tivadart, az aradi kereskedelmi- és iparkamara elnökét s az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatóját abból az alkalomból, hogy a király az udvari tanácsosi méltóságot adományozta neki. Délután az aradi kereskedelmi- és iparkamara diszkozgyűlést tartott, amelyen Kálmán helyettes polgármester Arad város nevében magasztalta a kamara elnökének és az Aradi Első Takarékpénztár kiváló vezérigazgatójának a közéletben kifejtett nagy tevékenységét és a közgazdasági téren elért óriási sikereit. Steiner Ferenc az aradi tőzsde nevében üdvözölte Ottenberget, majd Gámbán József a kolozsvári kamara titkára a társ kamarák elismerését és nagyrabecsülését tolmácsolta. Sorban következtek ezután az aradi ipari- és kereskedelmi testületek, társaskörök és egyesületek tisztelgő szónoklatai. A diszkozgyűlést követő rendes közgyűlésen új kamarai székház építését határozták el, amelynek alapjára Ottenberg elnök nagyobb összeget adományozott.

Este banketten ünnepezték Ottenberg Tivadar udvari tanácsost. Varjassy Lajos polgármester felköszöntőjében kiemelte, hogy Ottenbergnek óriási érdemei vannak abban is, hogy a közelmúlt pénzügyi és gazdasági válsága alatt Aradot kevesebb csapás érte, mint más várost. Rövid néhány évi elnöksége alatt a kereskedelmi- és iparkamarát nemcsak Arad legtekintélyesebb fórumává tette, de az ország testvérintézményei közt is az első helyre emelte. Érdemei vannak neki Arad törvényhatóságában is, ahol különösen közgazdasági ügyekben tett megbecsülhetetlen szolgálatot városának. Az aradi szónokok után Kabos Ede, az országos hírű publicista a család nevében, Szávay Gyula, a debreceni kereskedelmi- és iparkamara titkára a társ kamarák nevében, ifj. Schwarcz Vilmos debreceni bankigazgató a Debreceni Hitelbank nevében, Szájbély Gyula debreceni 3-ik honvédgyalogezredbeli tartalékos tisztjelöltek, továbbá Török Olivér, Somossy Béla, Mezei János és körszénadányi Nadányi Imre debreceni 2-ik honvédhuszárezredbeli tartalékos tisztjelöltek 1914. január 1-ével hadnagyokká nevezték ki.

— **Uj tartalékos honvédhadnagyok.** A király Lackenbacher Mór, Mező Sándor, Tőkés Sándor, Iharos Mihály, Sólyom Balázs, Neuwald Ármán, Pollák Kálmán, Szilágyi Rezső, Gerstenberger János, Bódy József dr. Ádám Zsigmond, Nagy Endre és Némethy Gyula debreceni 3-ik honvédgyalogezredbeli tartalékos tisztjelöltek, továbbá Török Olivér, Somossy Béla, Mezei János és körszénadányi Nadányi Imre debreceni 2-ik honvédhuszárezredbeli tartalékos tisztjelöltek 1914. január 1-ével hadnagyokká nevezték ki.

— **Légberöpítettek egy katonavonatot.** Verakruzból táviratozzák: Mexikótól 170 mérföldre nyugatra, a lázadók levegőberöpítettek egy vonatot, mely szövetségi csapatot szállított. Részletek még nem érkeztek, mert a fővárost a tengerparttal összekötő vasutvonal mentén a telefonvezeték el van vágva. Egy későbbi távirat jelenti: A legegőbe röptelt vonaton ötven ember volt és ezek közül csak három maradt életben. A pálya is megrongálódott, úgy hogy a forgalmat szüneteltetni kell.

!! A bécsi, londoni és párisi kiállításokon !!
aranyéremmel és oklevéllel tüntették ki !!

FÁY-arckrém ::
-szappant és
-poudert :: ::

mint legjobb araszéplő szert, melynek használatától minden szeplő és májfolt három nap alatt eltűnik!
Ára 1-1 korona.

Kapható a készítő

GRÓSZ NAGY FERENC

gyógyszertárban

Kossuth-utca 8. A színház mellett.

— **Megvert képviselő.** A horvát szabornak első tumultuózus ülésén aránnyal legrecsbabban járt Krausz Iván dr., Eszékalsóvárosi képviselő, aki belekeveredett abba a szélső ellenzéki csoportba, mely Tuskán második korelnököt le akarta rántani az elnöki emelvényről. Többen a korelnök oltalmára siettek és a két csapat között olyan parázs verekedés támadt, hogy csak úgy röpködtek az üttegek. A verekedésnél tényleges károsodást csakis Krausz dr. szenvedett, akitnek egy ujját eltörték. Madzuranic Bogoslav dr. képviselő, aki orvos, kötözte be a megsérült képviselő kezét és bár emlékezni fog mindenkor a kibékített szabor első ülésére, mégis remélhető, hogy rövidesen összeforr a kettőtörtött uj. Bizonyos, hogy az oly nehezen lábra állított szabor, szépek kezdette meg a — békés parlamenti munkálkodást.

— **Árvízveszedelem Zemplénben.** Nagymihályról táviratozzák: Az elmúlt napokban egész Zemplénmegyében meleg eső esett, amely a hegycsúcsok hóolvadását okozta. A hóolvadásnak ily hirtelen bekövetkezése által a Laborc folyó erősen megdagadt, úgy hogy az éjjel elérte azt a vízállást, amely a nyári árvizek alkalmával a legmagasabb volt. A Laborc, Topolyán, Laborcszög, Lasztómer, Kráska, Pályin és Deregyő községek határaitban fekvő szántóföldek ki is öntött, mérhetetlen károkat okozva a gazdáknak. Ily abnormális időjárásra a vidéken alig emlékeznek. Szerencse, hogy az idő hidegre fordult, minek következtében az eső megszűnt és hajnali óta hó esik. A Laborc hirtelen megáradása Nagymihályban nagy ijedelmet keltett, a csatornahálózatot elzárták, nehogy a folyó megdagadt vize a csatornáknak keresztül a városba jöhessen.

— **Nincs munka Amerikában.** Amerikából táviratozzák: A Chicago Times jelenti: Az utóbbi napokban az amerikai gyárvállalatok több, mint tízezer magyar és horvát munkást hocsátottak el munkahiány miatt. Egyáltalán alig van munkájuk az amerikai ipartelepeknek, sok bányában szinetel az üzem és ez volt az oka, hogy karácsony előtt összesen 100,000 külföldi munkást hocsátottak el, akik most kereset nélkül szűkölködnek.

— **Havazás.** Csongrádról jelentik: Két napon át tartott erős szélvihar után az éjjel sűrű hóesés volt. — Obecséről táviratozzák: Ma reggel óta erősen havazik. — Temesvárról táviratozzák: Reggel óta erősen havazik erős szélvihar mellett. A hó sok helyt méter magas. — Szászrégenből jelentik: Egy heti enyhe időjárás után Szilveszter este sűrű havazás állott be, mely még mindig tart.

— **Tolvaj szerető.** Kovács Ferenc püspökladányi munkás közös háztartásra akart lépni Szilágyi Mari cseléddel. Meg is állapodtak és tegnap utnak indultak Nádudvarra, hogy a leány ruháját és ingóságait Kovács-hoz szállítsák. Kovács az elindulásakor megörzés végett átadott Szilágyi Máriának 28 koronát. Debrecenben egy Dégenfeld-téri pálinkamérésbe tértek be. Itt Kovács egy megbízást vállalt, hogy ugyanis egy csomagot a Kigyó-utcára szállít el. Mig ő odajárt, Szilágyi Mari a reá bizott pénzzel megszökött. Most a rendőrség keresi.

— **A rendőrség újéve.** A mai nap fokozott mértékben vette igénybe a rendőrség figyelmét és munkásságát. Reggeltől kezdve hordták be a központi ügyeletre a szilveszterészakai mulatozás boldog és boldogtalan mámorosait, akiknek legnagyobb részét azután a régi bünygyosztály rendőri helyiségekben helyezték el pihenésre, amíg a mámorból a rideg valóságra, vagy a közbotrányt okozó részegségért járó kihágási büntetésre ébrednek.

— **Öngyilkos leány.** Bódi Mariska 29 éves egykei leány valami családi perpatvar miatt annvira elkeseredett, hogy egy konyhakéssel öngyilkossági kísérletet követte el. Szíven akarta szurni magát, a kést bele is szurta a mellébe, de amikor meglátta, hogy öngyözik a vér, megijedt a vér látásától, kirántotta a kést a sebből. Ma beszállították a közkórházba, ahol ápolás alá vették. Alapota súlyos, de nem életveszélyes.

— **Megölte az anyját.** Rozsnyóról táviratozzák: Tegnap este Berzétén Lassan István fejszével megölte az édesanyját. A gyilkosság után a holttestet lefektette a szoba közepére, a fejszét odatámasztotta a halott fejéhez s azután megszökött, most körözik.

— **50%-ot takaríthatunk meg fűtőanyagban.** ha az ajtókat és ablakokat léghuzat záróval látjuk el. Kapható **Mentze Henrik** műdonságok áruházában. Piac-utca 38. sz.

— **Leguiabb szabású kész blousok** érkeztek Frank Sándor nődivat üzletébe, Piac-utca 69. Telefon 12-56.

NYILTTÉR.

Fog-Krém

KALODONT
Szájviz

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar bors	488	—
Osztrák bors	488	—
1. osztályú: koronajáró	275	—
2. osztályú	707	—
3. osztályú	438	25
Rizsumányi	648	60
Maglócai	787	—
Kőszegi	480	—

Aranyzár:

Megőrzésbiztosítási kamatláb:

Bécs 5%, Berlin 4%, London 4%,

Budapesti gabonátőzsde.

Bors májusra	10.48
októberre	11.14
1914. ápr.	7.66
Rizsumányi	8.76
Zab októberre	7.44
áprilira	7.88
Tengeri 18. októberre	6.55
máj	6.55

Készlet változatlan.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Tátrai Gusztáv Nagyváros, Éva Péter Debrecen, Czulek A. Zágráb. — A Neuer Wiener Kreditoren Verein a következő fizetéseketelenséget jelenti: Deutsch József Ipolyság.

Meghívó.

Az Alföldi Hordógyár Részvénytársaság

1914. január 11-én délelőtt
10 órakor saját helyiségében

közgyűlést

tart, melyre a részvényesek ezután hivatnak meg.

Tárgy:

1. Igazgatósági javaslat az alapszabályok 36. §-ának módosítása iránt.

Kelt Debrecen, 1913. december 29-én.

Az igazgatóság.

HÁZTULAJDONOSOKNAK

- Debreczeni lakbér-szabályzat . . . 80 fillér
- Házbér-nyugtakönyvecske . . . 40 .
- Házirend 40 .
- Kapuczdula (minden helyiség részére) 10 .
- Óras lakás bejelentési lap . . . 10 .
- Ismét kiadott lakás bejelentési lap 10 .
- Építés engedély iránti kérvény . 10 .
- Lakhatási 10 fillér.
- ... ért darabonként kapható . . .

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
könyvnyomdájában
DEBRECZEN, PIAOZ-UTCZA 49.

Alapítva 1782

BACZEWSKI J. A. - LEMBERG
CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

Baczewski
féle likörök
Kitűnő minőségek

mindenütt kapható

Árverési hirdetemény.

Közhirre teszem, hogy a néhai Lányi Julianna hagyatékához leltározott butor, ágy és ruhaneműekből álló ingóságok Kigyó-utca 39. számú háznál 1914. évi január hó 5. napján délelőtt 10 órakor tartandó árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Debreczen, 1913 december 27.

Sinka Gyula,
h. leltárbiztos.

Elismert legjobb motorok!

Eredeti KÖRTING
DIESELMOTOROK
álló- és tekervendszer.

Szivógáz és benzínmotorok. Benzin és nyersolajos cséplőgarnitúrák, magánjáróval is. Meglepő újdonságok! Nyersolajmotorok. Meglepő újdonságok gyújtófej, vízbefecskendezés és kompresszor nélkül.

GELLÉRT IGNAC ÉS TÁRSA
mérnöki iroda Budapest, V., Koháry-utca 4. sz.
Saját érdekében kérjen ajánlatot!

A
DEBRECZENI FAIPAR
RÉSZVÉNYTARSASÁGNÁL

kapható

Gömbölyű cserfa, felfűrészelve hasogatás nélkül, a telepen átvéve, métermázsánként K 220-ért. Kivánatra házhoz szállítatik. Szállítási díj mm.-ként 28 fillér. **TELEFON 156. SZ.**

**Aki jó péksüteményt és
komlós házikenyeret**

akar enni, az kérje a HOLSTEIN féle gyártmányt. Debreczen, Méliusz-tér 8. szám. Telefon 12-6.,

DONOGÁN ÉS SOMOSSY
Hajdúvármegye szállítói :::: nagyáruházában
DEBRECZEN,
Kistemplombazár

Elsőrendű kifogástalan minőségű áruk kerülnek eladásra mélyen leszállított árak mellett.

Gyomorgörcs, kóllka, ótvágytalan-ság és általában gyomorbetegségeknél a legkitűnőbb házi szer a

◆ **HOLLANDI** ◆
GYOMORCSEPPEK

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható
MIRHALOVITS JENŐ
gyógyszertárában, Debreczenben.

! ÉRTESETÉS !

Értesitem a n. é. vásárló közönséget, miszerint Piac-utca 47. sz. a Dreher-sörccsarnok mellett 20 év óta fennálló régi üzletemben felhalmozódott áruk, ::: ugy mint

Női felöltők
Estélyi köpenyek
Costümök
Pongyolák
Bluzok és
Aljak

minden elfogadható árban
kiárusítottak,
mivel ezen üzletemet 1914 január hó végén teljesen megszüntetem.
Az összes berendezés is eladó.

Teljes tisztelettel
Halmágyi Sámuel
női felöltők nagyáruháza
Piac-utca 32. szám,
volt Szedlák-ház.

!! MEGÉRKEZETT !!

MOSKOVITS JÓZSEF
uri szabó divattermébe
a legfinomabb angol
DIVAT SZÖVETEK
városi újbérlőház 26. A nagy-
érdemű urak pártfogá-
sát kéri, tisztelettel:
MOSKOVITS JÓZSEF

**MEGHÓDÍTOTTUK
A VILÁGOT!**

UNDERWOOD
LÁTHATÓ IRASU
GÉPIRŐGÉP

TELEFON
3837
NICO-STAR

GEREBEN BÉLA ANDRÁSSY-UT. 1.

Tíz szög 50 fillér, azontal minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér. ::

APRÓ HIRDETÉSEK

Vastag betűből kezdő minden szó 10 fill. Apró hirdetések előrefizetendők. ::

Vidékről
apróhirdetéseket legelőszertőbb postautalvánnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szelvényén elfér. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegben csatolandó.

Jelleges leveleket
csakis kellő igazolás ellenében ad ki a kiadó hivatal.

Apróhirdetésre
telefonon felvilágosítással nem szolgálunk.

Kiadó-
hivatalunkban a jelleges levelek délelőtt 10—12 óráig adatnak ki. 706

A Debreceni Független Ujság telefon számai:
Szerkesztőség 3—39
Kiadóhivatal 3—39 és 18
Nyomda 18

Levelezés

Jelleges levélnek a hirdetés száma is kéretik.

Házassulandók,
kik gazdagon nőülni óhajtanak, (ha vagyontalanok is) forduljanak díjtalan felvilágosításért a kontinens első és legnagyobb nemzetközi intézetéhez. Magyar levelezés. Hymen, Berlin 18. 2724

Zenetanárnó
fiatal, csinos, kiválóan képzett leányomat kinek évi jövedelme a 2500 koronát meghaladja, intelligens, jó állásban levő, fedhetlen jellemű hivatalnokhoz, kereskedőhöz, zene- vagy felsőbb iskolához férjhez óhajtanám adni. Csakis komoly reflektánsok írjanak „Zenetanárnó” jellege alatt a kiadóhivatalhoz.

Üzlet

KARISBADI
készszerült, valódi karisbadi gyártmány, a Deutscher-féle üzletekben kapható.

Falusy Károly
polgári és katonai cipész Debreczen, Csapó-u. 41.
Készíték mindenféle sportcipőket, valamint orthopéd cipőket fájós és nyomorék lábakra. Raktáron tartok műhelyemben készült legjobb minőségű férfi-, női és gyermekcipőket. 187

Patkányirtó
Hegyesi Sándorné, József kir. herceg-u. 22. sz.

Konyha- és előszobaberendezések készen kaphatók nagy választékban Weisz Ferenc asztalosnál, József kir. herceg-u. 7. szám. Telefon 10—90. 1

Nagy András
épület- és butorasztalos, Csapó-u. 19. szám. Elvállal mindenféle parketlelakás, felgyalulás és fényezési munkákat pontosan, jutányos árak mellett. Levélbeni meghívásra azonnal házhoz megyek. 2731

Adás-vétel

Zongora
jó karban levő, modern, megvételre kerestetik. Cim Goldklang, Miklós-u. 11. szám.

Tisztán
kezelt tej házhoz szállítva megrendelhető Glücknél, Darabos-u. 20. 2 64

Tanyertalpu
lompos farku Mackó koma utazásai s mindenféle képes mesekönyvek, zsolttárak, imakönyvek, képeslap, fénykép bélyegalbumok, emlékkönyvek, dobozos levélpapírok :: bolti árból 20—30—50—60 százalék engedménnyel kaphatók **Ha matnyóna, Fűvészkert-utca 14.** (Püspöki palotához 5-ik ház.)

Egy
jó karban levő kutszivatyu jutányosan eladó. Bercsényi-utca 69.

Karisbadi
olesó porcellán edények, gyönyörű színes szervizek most érkeztek. Ajándéktárgyak nagyon olcsón. Hunyadi-utca 14. szám. 2946

Eladó
a Monostorpályi határban 200 hold tagos birtok kedvező fizetési feltételek mellett, holdja 500 koronáért. Ugyancsak eladó ugyanott 130 hold tagos birtok, holdja 380 koronáért. Ertekezhetni a Debreczeni Gazdák Bankjánál, Kossuth-utca 17.

Eladó
esetleg hasznóberbe kiadó a Lamprecht-féle hízaló 5000 négyszögöl föld területtel. Ertekezhetni a Debreczeni Gazdák Bankjánál, Kossuth-utca 17.

Eladó
vagy bérbeadó egy jó zongora. Ertekezhetni Szendrői Sándor urnál, Batthyányi-utca.

Szep, nagy díóta
a legjobb árban megvételre kerestetik. Cim Takacs Gábor Hajdudobozórmény, Éden kert 1. sz. 3021

A
Bánkon 15 hold szántó és kaszálóföld, az Újfal-don 20 és fél hold szántó és kaszáló föld vetéstartól és mindegyik tanyaépületekkel és a Busi-u. 6. sz. ház eladók. Ertekezhetni a háznál.

Eladó
egy kazal széna, értekezhetni Sziv-u. 21.

Nagy
mennyeségű takarmányrépa jutányosan eladó. Tégláskert II. járás 20.

Kövr
malac 2 drb egy évesek eladók. Péceli-utca 5.

Egy
diszes és egyszerű petróleum függőlámpa és nagy mosóteknő eladó Csapó-utca 34.

Eladó
kitűnő, nemes harzi éneklő kanári madarak, Csillag-u. 88.

Egy
újjonnan épült ház, mely áll 4 szobás lakásból, eladó, vagy kiadó üzleteliséggel is nagyon alkalmas, Hajdunánás, Polgári-ut 1754. sz.

Eladó
Rakovszky-u. 31. sz. és Csapókert, Kinizsi-u. 88. sz. ház. Ertekezhetni Kölcshözseglyzőben a főpénztárnásnál.

Hintó
eladó egy- és kétfogatú, megtekinthető Egyháztér 10. sz.

Egy
női Singer varrógép olcsón eladó, Csonka-u. 9.

Schunda-
cimbalom eladó, Fűvészkert-u. 14.

Eladó
Bercsényi-u. 16. sz. ház minden elfogadható árért, azonnal átvehető.

Bor
van eladó Alsójózsán Nagy Sándornál.

1910-ben épült, 4 hengeres, 12—14 lóerős, keveset használt, jó karban levő, négyüléses phaeton **CAROSZ-**szériával ellátott ::

↓ **N. A. G.** ↓

automobil

erősebb gép beszerzése végett ::

↓ **eladó.** ↓

Érdeklődők az autót bármikor megtekinthetik és bővebb felvilágosítást nyerhetnek a szerencsi cukorgyárnál. ↓

Saját
termésű Martinkai bor eladó, 50 literenként is kapható. Sarok-utca 12.

Egy
Schunda-féle pedálos cimbalom azonnal eladó. Csillag-utca 59. sz.

Vargabert
Legányi-u 5 sz. ház rajta levő teherrel megvehető, egy szoba konyha kiadó.

Hordók
elsőrendű új minőségben 200—300 literesek olcsón kaphatók Lorántffy-utca 64. sz. alatt. 106

Építkezés
alá való ház olcsó árért eladó, Darabos-utca 47. sz.

Csonka-
utcai 5. számú ház eladó, vagy modernebb, belvárosi házzal elcserélhető, pár ezer korona ráfizetéssel is.

Egy
máza pergettett vegyes virágméz 120 koronáért eladó. Kirvai méhészeti telepén, Boldogkertben.

Törköypálka
300 liter kisütönifőtt törkölypálka eladó, Lengyel, Piac-utca 18. II. e., 18. ajtó.

Különléte

Mig a kesziet tart
az új Béka áruházban Piac- és Hatvan-u. sarkán legújabb faconu selem bluzok 10 korona. Szövet etamin és batizt bluzok 5 korona, 1 vég angol vászon finom szálú 11 korona, egy kész rumburgi lepedő varrás nélkül 2.40 korona, szövet maradekok 140 cm széles 3 korona. Férfi ingek és fehérneműek remek választékban. Fiu és leánykaruhák remek választékban. Csekély bevásárlásnál sok pénzt takaríthat meg a Béka áruházban. 1715

Komuves,
ács és kőfaragó mesteri tanfolyam Ligeti János építész vezetésével. Rákóczi-u. 19. 97

Hőgyeim!
Egyszeri próba meggyőzi, hogy szelplőt, májfoltot, pattanást, vimmedlit, minden bőrruvságot az országghírű ártalmatlan Matild-arcvenőcs, krém és szappan okvetlen elmulasztja. Ha nem, árát minden kibeszélés nélkül visszaadom. Semmi rizikó, próbálja meg. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogériában. Főraktárak: Jóna és Jóna és Tóth Béla utóda Kubek Tisza-palota. 2736

Te jes
uri ellátást gondozással keres egy magános gyengélkedő öreg ur, lehetőleg utcai világos lakással, a villamos mentén és villamos világítással. Butorom van, nem épen sürgős, elhuzódhatna tavaszig is. Kimerítő levelet így kérem címezni J. S. Kispest, Szigeti-utca 29. 72

Étkezzen
Ujházyné elsőrendű polgári étkezdéjében, Varga-utca 24., hol kitűnő magyar konyha van. Abonensek elfogadtnak.

Püspökladányban a Reyal-szállodában
minden időben kényelmes szobák, meleg és hideg ételk kaphatók. Mérékelt árak, pontos kiszolgálás. **Osogó a kapunál.** A n. é. utazó közönség becses pártfogását kéri: **Szántó Márton,** tulajdonos 1901

Állás

Nemet
intelligens kisasszony egy-két gyermekhez állást keres. Bővebbet Honing, Vár-utca 7. 3036

Podrásznó
ajánlkozik házakhoz olcsón és divatosan fészül. Eötvös-u. 21.

Fiatal
asszony, szépen mos, vasal, házakhoz eljár két koronáért, Bercsényi-utca 15.

Legjobb oseh bevásárlási forrás

Kész, töltött ágyak

sűrűfonalú piros, kék, fehér vagy sárga mánakból, 1 dunyha 180 cm. hosszú, kb. 130 cm. széles, 2 párnával, 80 cm. hosszú, 60 cm. széles, új szűrkés, igen tartós, pelyhes tollal töltve 16—K, 20—K, felpelyes 20—K, pelyh 24—K, egyes dunyha 10—, 12—K, 14—K, 16—K, fejpárna 3—K, 3.50 K, 4—K, dunyha 200 cm. hosszú, 140 cm. széles, 13—, 14.70, 17.80, 21—K, fejpárna 90 cm. hosszú, 70 cm. széles, 4.50, 5.20, 5.70 K, alsóhuzat erős csikos gradínból 180 cm. hosszú, 116 cm. széles, 12.80, 14.80 K. — Szétküldés utánvétel, 12 koronától kezdve bérmentve. Csere megengedve, nemtelésért pénz vissza.

S. Benisch Deschenitz

Nr. 1148. Csehország. Dusan illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.

LEGZÉLSZERÜBB FALRA ERŐSITHETŐ KLOSETTPAPIR-TARTÓ DOBOZ.

Szerkezete folytán egyszerre csak egy lap papír vehető ki, mely rögtön azután a következő lapot a nyíláson félig kihuzza, ezáltal a papírpazarlás ki van zárva. Külön betétek is.

Kapható:

THAISZ ARTHUR

PAPIRKERESKEDÉSEBEN, DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 7. SZ.

1 csomag 500 lap barna betét 30 fillér.
1 " 500 " fehér " 36 " "
1 fadóhoz hozzávaló " 2.40 " "

A világhírű és a legújabb rendszerű BOLINDER NYERSOLAJ-MOTOROK és azok alkatrészei kizárólag

Ányos Imre cégnél kaphatók Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17. szám.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jótállás! Jutányos árak! Kedvező fizetési feltételek! Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket!

TELEFON 12—76.